

JOHAN LUDVIG RUNEBERG (1804–1877)Vid en källa (*Dikter II*, 1833)

přel. Michal Švec, Jan Dlask

U pramene

Posadil jsem se k prameni,
na mraky zadíval,
jak čísi rukou vedeny
po vlnkách plují v dál.

Ted' přešel oblak, na rtech růž,
s úsměvem poupěte.
Sbohem! A navždy prchl už,
dal vale vodě té.

Tu další, oslnivý jas
na vlnách zazářil!
Přiřplul a chvatně zmizel zas,
dlouho zde nepobyl.

A znovu jeden! – Těžce však
se táhne přes vln klín,
leč, prameni, ten temný mrak
na tebe vrhá stín.

Ted' nořím pohled do tvých vod
tak jako v duši svou:
Jí mraků též dal zlatý proud
své sbohem nejednou!

Kolikrát mračen trudných háv
zrod noci temné dal,
do duše rychle přispěchav
jen zvolna odplyval!

Ať objeví se kdejaký,
jak dlouho chce, zde dlí,
jsou to jen prázdné oblaky,
jež duše zrcadlí.

A přesto na nich zrcadla
závisí noci, dni! –
Ach, kdy jen skončí se ta hra,
kdy vlny uklidní?

ELIAS LÖNNROT (1802–1884)Armottoman osa (*Kanteletar*, 1840)

přel. Michal Švec

Úděl nebožačky

Hoholenku hoře souží,
po chladné když vodě pluje,
mě nebohou o to více,
vesnicí když procházím se.
Vrabčákovi tuhne břicho,
na zmrzlé když větvi sedí,
já cítím chlad o to větší,
když se vydám na paseky.
Holoubě má srdce zmrzlé,
když zob hledá v stohu sena,
mé je srdce ledovější,
mrazivou když vodu piji.

A. OKSANEN (1826–1889)

Suomalainen laulu (1860)

přel. Michal Švec, zde úryvek

Finská píseň

Povstaň, pospěš, finská řeči,
vzlétni vzhůru, zazni všem!
Jazyk náš a mysl k zteči,
ty ochrání finskou zem;
jednou myslí, jednou řečí
národ náš je sjednocen.
Povstaň, pospěš, finská řeči,
vzlétni vzhůru, zazni všem!

Motyka a rádllo ostré
vzdělávaly finskou zem;
pšenice a oves roste,
Finem les byl vykloučen.
Který hlas má od nynějška
vésti svorně naší zem?
Povstaň teď ty, finská řeči,
vzlétni vzhůru, zazni všem!

ALEKSIS KIVI (1834–1872)Ikävyyt (*Kanervalta*, 1866)

přel. Michal Švec, zde úryvek

Žal

Jaký to žal,
jaká to šed' mi duši zastřely,
jak večer podzimní, co na pustý kraj pad?
Marno je trápit se mi,
marno je vésti boj,
vše na světě celičkém – marno!

Ne, netoužím
po nebi, po nocích Gehenny,
nesevřu v náručí děvče víc již.
Osudem budiž mým:
vědomí útrap se oprostít
a nicotě propadnout tiché.

Mí přátelé!
Vás naposled o službu žádám,
vyslyšte prosbu mou, kterou k vám mám:
rov dejte připravit,
v něm já se zabydlím,
do útulku prsti vstoupím.

ŠVEC, Michal (ed.). *Bílé přeludy na vlnách. Antologie finské lyriky.*

Pavel Mervart, Červený Kostelec 2020.

EINO LEINO (1878–1926)Virvaliekki (*Syreenien kukkiessa*, 1920)

přel. Michal Švec

Bludička

Bludičko, snad jsi mě svedla,
světýlkem svým k štěstí vedla,
navedlas mne v správnou cestu
k pokladům žití věčného.

Vyzvedlas mne z temné noci,
svého bratra, druha svého,
od ostatních odloučila,
z hlavní cesty odlákala;
ukázalas stezku jinou,
chodníček jinudy jdoucí,
pěšinu neprošlapanou
přes mokřady mrazem ztvrdlé.

Za to chci ti díky vzdát:
mně sirému přáno štěstí
poznat hořký úděl lidský,
rozkoš pouti poustevníka,
vlastním zrakem zahlédnouti
v pomíjivém zemském žití
to, co nikdy nepomine.

AILA MERILUOTO (1924–2019)

Kivinen jumala (*Lasimaalaus*, 1946)

přel. Michal Švec, zde úryvek

Kamenný Bůh

Můj Bože, buším a buším a buším,
žadoním, hromuji, modlím se, buším.

Otevři bránu, probud' se, spící!

Otevři oči, strnulý Pane!

Hled: tisíc matek milujících
v křiku své děti se brániti vrhá
v zborcených domech, kde požár plane.

Strašlivé běsnění celý svět trhá.

Vyhlobil slzí proud lidem všem v duších

hnisavý hluboký věčný šrám v duších... .

Zmodralou pěstí buším.

Kdo jsi? Zřím v hrůze najednou
kamennou hlavu tvou strnulou,
bezdechě chřípí z kamene vzrůstá,
kamenné paže dvě, kamenná ústa
a oči – ach, milost, ten pohled jejich!
slepý a bezduchý, jako hrob zející.
Života prostý Bůh, kamenný celý.
Nadarmo dál věřit Spasiteli.

* * *

EEVA-LIISA MANNER (1921–1995)

Ota nämä koteloidut sanat... (*Tämä matka*, 1956)

přel. Michal Švec

Vezmi tato zapouzdřená slova...

Vezmi tato zapouzdřená slova a ulož je do úschovy

Je v nich strom a motýl a ještě a vážka
a plži nazí a odění do ulity a točité schody
a had neboť i ten je nevyhnutelný.

Je v nich ptakoještěr a ještěří ocas a ptačí zpěv
a deštný prales a zvonek a jeho srdce a hlahol.

Je v nich prchající kopyto a vzpomínka zraněného koně,
a připomínka jak je třeba se lidí, pastí vyvarovat.

Je v nich pomalá sněžná smrt a rychlé hieroglyfy
a titěrné nápisy špičkami chodidel v ložiskách soli
a lastury škeblí a soustředné zákruty které hrají
a tajemství kontrapunktu, které vymysleli nummuliti
– ach jak ti hrají –

Je v nich větevník mozkový a větvení i mozek
v němž trpělivě pracují všechna tajuplná čísla
zaobírajíce se matematikou a koncem světa a obřadní magií;
překrásná čísla, možná vůbec ze všeho nejkrásnější,
ale produkují neštěstí, štěstí zřídka kdy
ani těm kteří vládnou alchymistickými stupnicemi.

Vezmi je a zasej do větru

Vezmi je a zasej do proudu

Vezmi je a zasej pod sních přezimovat

Vezmi a vysvobod' mě od zlého.

PAAVO HAAVIKKO (1931–2008)

Mistä ääni meissä tulee... (*Lehdet lehtiä*, 1958)

přel. Ivona Mendelová Zorn

Odkud hlas se bere v nás...

Odkud hlas se bere v nás? Co máme v očích?

Řeč plyne světem, který plyne,
řeč plyne světem, který plyne
a ty abys skoro všechno věděl sám.

EILA KIVIKK' AHO (1921–2004)

Elämä (*Venelaulu*, 1952)

přel. Michal Švec

Život

Plápolá svíce,
kanou horoucí slzy
a krátí se knot.
Zvláštní socha z vosku ční,
málokdo jí rozumí.

PENTTI SAARIKOSKI (1937–1983)

eduskunta oli hajotettu...

(*Mitä tapahtuu todella?*, 1962)

přel. Michal Švec

parlament byl rozpuštěn...

parlament byl rozpuštěn
ráno budou v novinách fotky
na kterých se prezidentu Kekkonenovi
zračí starost ve tváři
a Finsko je na mapě
o něco tmavší skvrna
jako monokl pod okem

poslouchal jsem rádio a vzpomínal
na jedno letní ráno
procházel jsem jakýmsi parkem
bylo hodně brzo
mířil jsem domů
po probdělé noci
koukal jsem na keře a vycházelo slunce
skládal jsem báseň
malá zelená děla střežila svítání
na ulicích zatím nikde nikdo
ve věci situace v Berlíně
se kvůli pravici upouští od těchto sloves
do zákopů se jim dostala voda

co se doopravdy děje?
toho rána bylo teplo
jako by člověk seděl v prostorném pokoji a díval se ven

RISTO RASA (* 1954)

Kirjastoauton kattoikkunasta...

(*Rantatiellä*, 1980)

přel. Lenka Fárová

Střešním oknem bibliobusu...

Střešním oknem bibliobusu
zabloudila dovnitř včela.
Než jsem ji vyhnal ven,
odjela daleko od domova.

Jestlipak si našla plochý kámen
a pokusila se určit, kde je sever a kde jih,
tančila a hopsala a bušila
do šamanského bubínku?

JARKKO LAINE (1947–2006)

(*FIN DE SIECLE*)

(*Traagisen runoilijan talo*, 1980)

přel. Ema C. Stašová

(FIN DE SIECLE)

Uhání na motorce
ve skleněném sudu, cvočky na kožené bundě
tu a tam metají jiskrná prasátka,
vlasy má jako z krepového papíru,
trocha deště a tvář se zbarví,
jako by trpěl mořskou nemocí,
ale špatně mu není a po moři ani památky,
jen motor burácí,
klouby bíle žhnou,
štvanice bez konce.

VILJA-TUULIA HUOTARINEN (*1977)

(*Naisen paikka*, 2007 / *Místo ženy*, 2011)

přel. Marika Kimatrai

Tíha srdce

babiččiny vzdory na půdních trámech,
zaprášené spodničky tetiček
ze střechy visící háky
rodové předpovědi, psychózy a kůže citlivá na chlad
háčkovaný šátek, korále svázané do uzlu
a křížový steh: Aino, ruce vzhůru

MIKAEL BRYGGER (*1975)

(*Valikoima asteroideja*, 2010)

Psí víno 77, 2016, přel. Jitka Hanušová

PROLOG

- Finská abeceda má 29 písmen.
- Mezera, prázdné místo, je písmeno.
- Nyní má abeceda 30 písmen.
- Mezera je víc než písmeno.